

Novosti u primjeni PEM Konvencije i pregled dijagonalne kumulacije u PEM zoni od 1. siječnja 2026.

Prijelazna faza uvedena Odlukom Zajedničkog odbora PEM-a br. 2/2025 omogućila je tijekom 2025. godine paralelnu primjenu starih pravila PEM Konvencije (CPEM) i revidiranih pravila (RPEM), čime je ugovornim stranama osigurano postupno prilagođavanje novom pravnom okviru.

S danom **1. siječnja 2026.** završava prijelazno razdoblje. Konvencija **iz 2012. godine (CPEM)** prestaje se primjenjivati među onim ugovornim stranama koje su provele **Odluku PEM Zajedničkog odbora br. 2/2024** i dovršile svoje interne postupke za stupanje na snagu **revidirane Konvencije (RPEM)**. Međutim, pojedine ugovorne strane još nisu ratificirale revidiranu Konvenciju (RPEM) niti su ažurirale svoje bilateralne ili regionalne sporazume kako bi uključile **dinamičku referencu** na nju kako bi se osigurala automatska primjena najnovije verzije. U tim slučajevima, Konvencija iz 2012. (CPEM) nastavit će se primjenjivati ili protokoli o pravilima podrijetla koji prethode Konvenciji.

S obzirom na činjenicu da će s 01.01.2026. godine najveći broj država ugovornica PEM-a početi primjenjivati RPEM treba uzeti u obzir i činjenicu da dokazi o podrijetlu izdani ili sastavljeni prije 1. siječnja 2026. koji su izdani prema starim pravilima PEM Konvencije ili prema starim protokolima o podrijetlu (CPEM) i podneseni nakon tog datuma prihvaćaju se unutar razdoblja njihove valjanosti za povlašteno postupanje pri uvozu za robu koja je 1. siječnja 2026. u provozu ili je stavljena u posebni postupak pod carinskim nadzorom. U slučaju zakašnjelog podnošenja takvih dokaza primjenjuje se članak 23. stavci 2. i 3 RPEM.

Ujedno robu koja je uvezena prije 01.01.2026. godine a stekla je podrijetlo temeljem starih pravila (CPEM) i razvrstava se u poglavlja 1., 3. i 16. (za prerađene proizvode ribarstva) te poglavlja od 25. do 97. Harmoniziranog sustava može se koristiti nakon 01.01.2026. godine kao roba s podrijetlom za potrebe kumulacije podrijetla temeljem novih RPEM pravila stjecanja podrijetla. Isto vodeći računa o razdoblju iz članka 31. stavka 1. RPEM-a. U slučajevima zakašnjelog podnošenja takvih dokaza primjenjuje se članak 23. stavci 2. i 3.

S obzirom na činjenicu da će s 01.01.2026. godine funkcioniranje dijagonalne kumulacije podrijetla biti narušeno u nastavku **pregled stanja s 01.01.2026. godine.**

- Dijagonalna kumulacija moguća prema revidiranim pravilima (RPEM)
npr. EU–EFTA–CEFTA, EU–Ukrajina–Sjeverna Makedonija, EU–Ukrajina–Republika Moldavija, EU–Turska–EFTA (u dijelu proizvoda obuhvaćenih carinskom unijom), EU–Turska–Farski otoci itd.
- Dijagonalna kumulacija prema starim pravilima (CPEM)
npr. između EFTA-e i AGADIR partnera, EFTA–Izrael, Turska–Egipat/Maroko/Tunis.
- Kumulacija nije moguća – kada se kombiniraju partneri koji koriste različita pravila (stara vs. revidirana) te stoga dijagonalna kumulacija nije moguća.
- Primjeri: EU–AGADIR–EFTA; EU–EFTA–Turska (zbog nerazvijenih pravila u odnosima EU–Turska za čelik, ugljen i poljoprivredu); EU–CEFTA–Turska; EU–Turska–Gruzija; EU–EFTA–Farski otoci itd.

Primjeri: EU–AGADIR–EFTA; EU–EFTA–Turska (zbog nerazvijenih pravila u odnosima EU–Turska za čelik i ugljen te poljoprivredu); EU–CEFTA–Turska; EU–Turska–Gruzija; EU–EFTA–Farski otoci itd.

Ova situacija stvara značajnu kompleksnost za gospodarstvenike, jer se kombinacije dijagonalne kumulacije razlikuju ovisno o tome koje se pravilo primjenjuje u konkretnom bilateralnom sporazumu.

S obzirom na činjenicu da će dinamika promjena na kraju 2025. i početkom 2026. godine biti velika skrećemo pozornost da je potrebno obratiti pozornost na konkretnu matricu dijagonalne kumulacije koja se primjenjuje u određenom trenutku. U nastavku detaljniji prikaz konkretnih mogućnosti kumulacije između određenih ugovornih strana PEM Konvencije na dan 31.12.2025. godine.

KRATICE:

EU – Europska unija

EFTA – Europski sporazum o slobodnoj trgovini (Norveška, Island, Švicarska + Lichtenstein)

CEFTA – Srednjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini (Albanija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija, Srbija, Kosovo,* Republika Moldavija)

AGADIR - Sporazum o uspostavi zone slobodne trgovine između arapskih mediteranskih država (Jordan, Tunis, Maroko, Egipat)

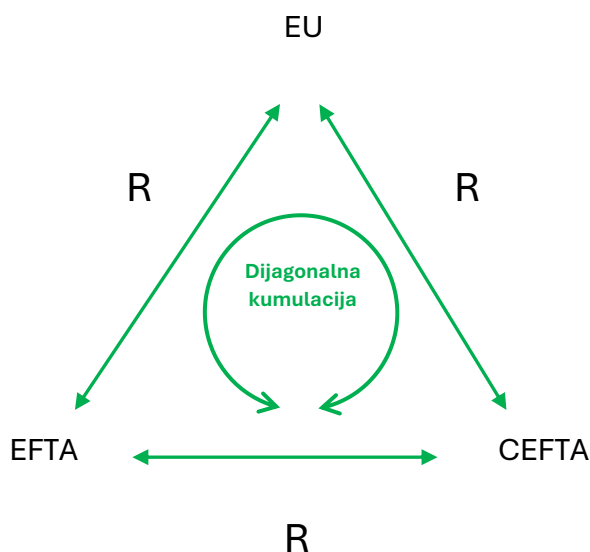
R – revidirana pravila Konvencije/Prijelazna pravila TPEM

C – Konvencija 2012./Protokoli o pravilima podrijetla koji prethode Konvenciji

1. **Mogućnosti dijagonalne kumulacije prema revidiranim pravilima**

1. EU-EFTA-CEFTA

EU-EFTA [revidirana pravila] / EU-CEFTA [revidirana pravila] / CEFTA-EFTA [revidirana pravila]¹ / CEFTA [revidirana pravila među sobom] / EFTA [revidirana pravila među sobom]

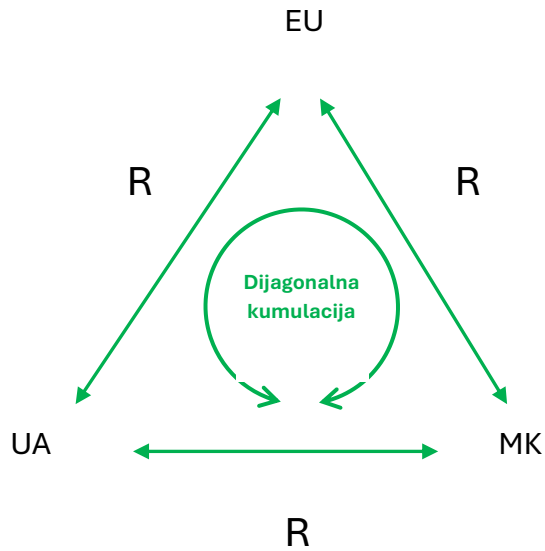

* Ova oznaka ne prejudicira stavove o statusu i u skladu je s rezolucijom UNSS-a 1244 i mišljenjem MSP-a o Deklaraciji o neovisnosti Kosova.

¹ Osim Kosova* – nema sporazuma s EFTA-om

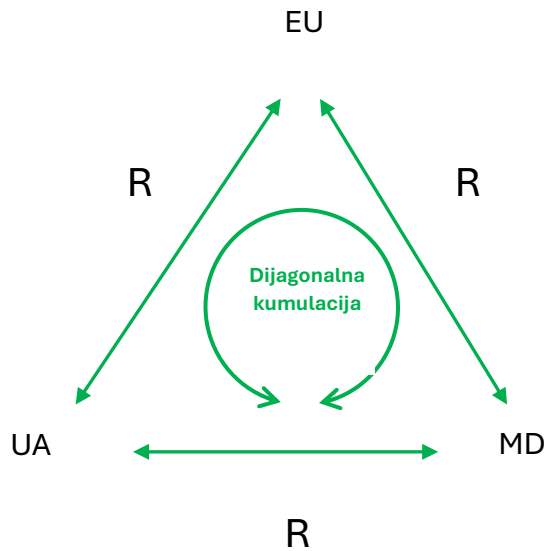
2. EU-Ukrajina-Sjeverna Makedonija

EU-Ukrajina [revidirana pravila] / EU-Sjeverna Makedonija [revidirana pravila] / Ukrajina-Sjeverna Makedonija [revidirana pravila]

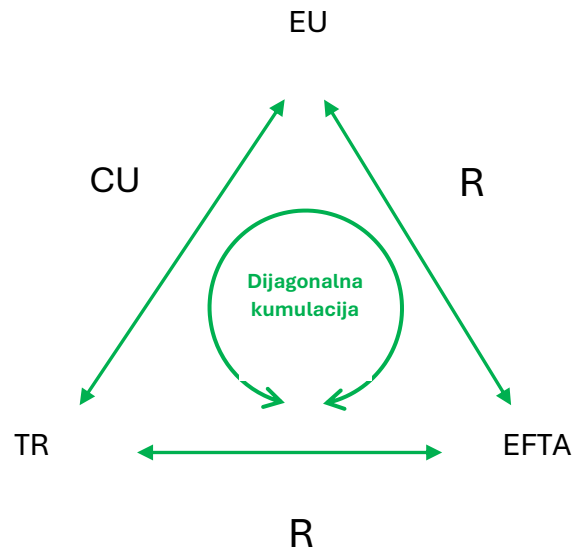
3. EU-Ukrajina-Republika Moldavija

EU-Ukrajina [revidirana pravila] / EU-Republika Moldavija [revidirana pravila] / Ukrajina-Republika Moldavija [revidirana pravila]

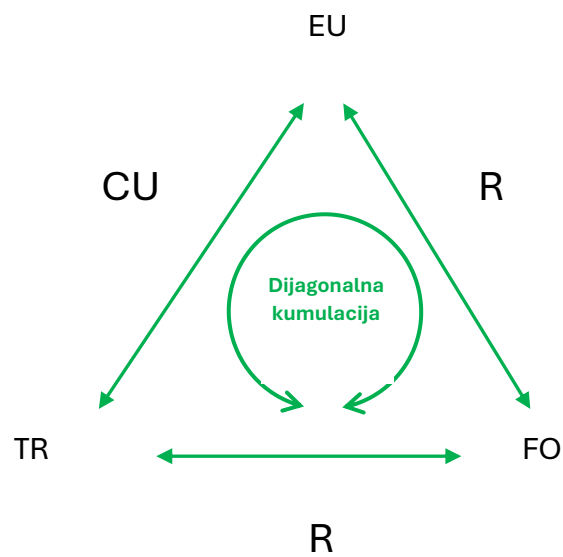
4. EU-Turska-EFTA

EU-Turska (**proizvodi obuhvaćeni carinskom unijom EU-Turska**)/ EU-EFTA [revidirana pravila] / Turska -EFTA [revidirana pravila] / EFTA [revidirana pravila među sobom]

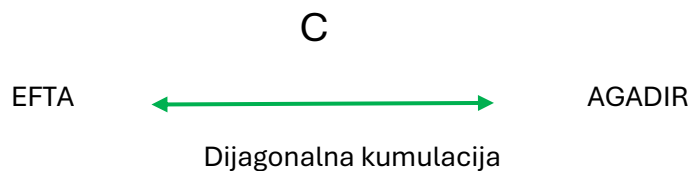
5. EU-Turska-Farski otoci

EU-Turska (**proizvodi obuhvaćeni carinskom unijom EU-Turska**)/ EU-Farski Otoci [revidirana pravila] / Turska–Farski otoci [revidirana pravila]

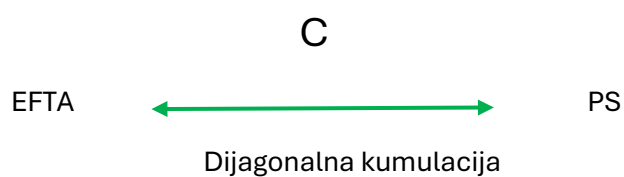

2. Mogućnosti dijagonalne kumulacije prema starim pravilima

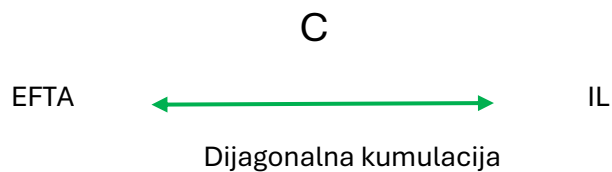
1. EFTA-AGADIR [stara pravila]

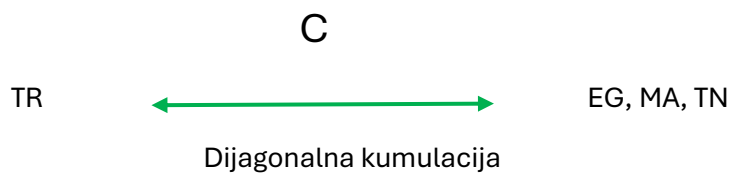
2. EFTA-Palestina² [stara pravila]

3. EFTA-Izrael [stara pravila]

4. Turska-Egipat, Maroko, Tunis [stara pravila]

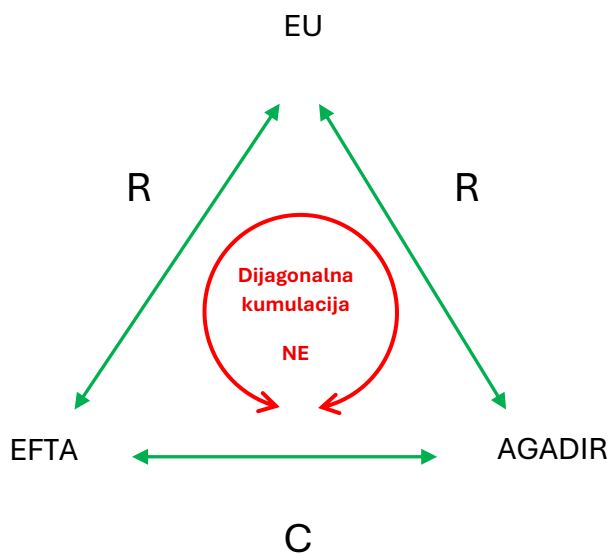

² Ova oznaka se ne smije tumačiti kao priznanje Države Palestine i ne šteti pojedinačnim stavovima država članica o ovom pitanju.

3. Poremećaj dijagonalne kumulacije

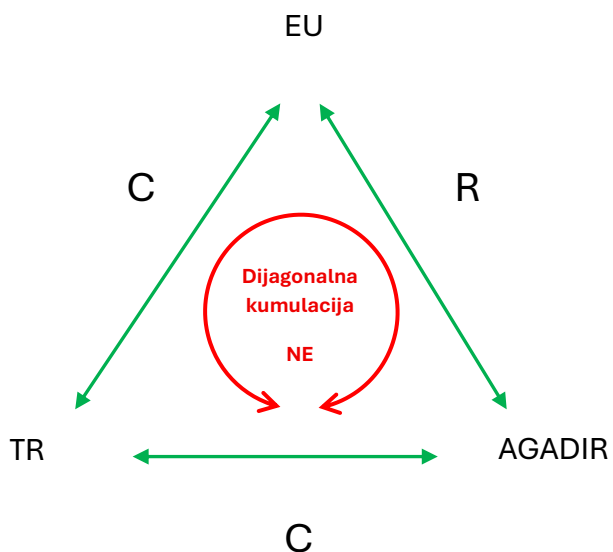
1. EU-AGADIR-EFTA

AGADIR-EFTA [stara pravila] / EU-AGADIR [revidirana pravila] / EU-EFTA [revidirana pravila] / EFTA [revidirana pravila među sobom] / AGADIR [stara pravila među sobom]

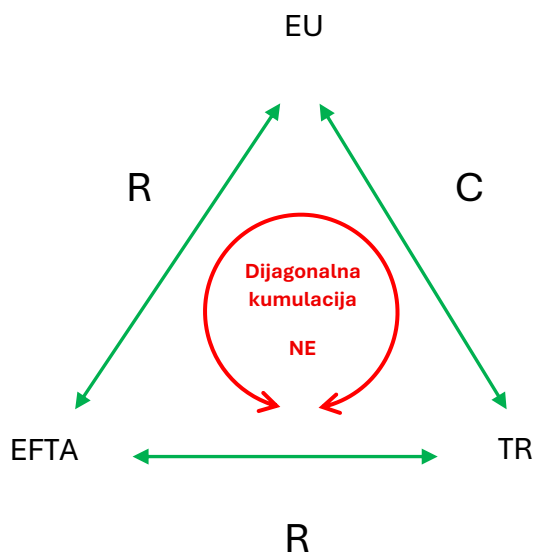
2. EU-AGADIR-Turska

AGADIR-Turska [stara pravila] / EU-Turska [stara pravila, **ugljen i čelik te poljoprivreda**] / AGADIR-EU [revidirana pravila] / AGADIR [stara pravila među sobom]

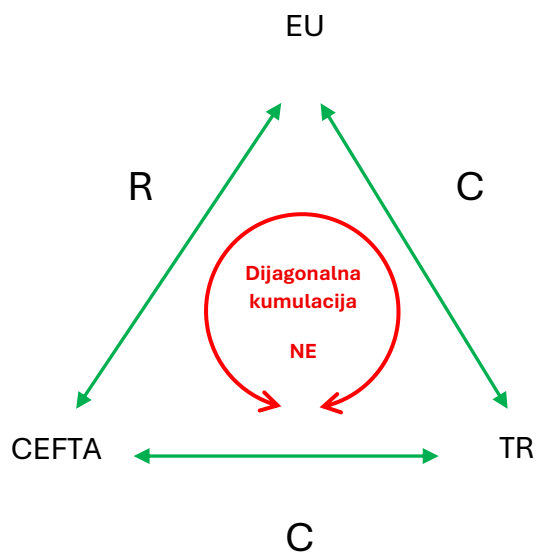
3. EU-EFTA-Turska

EFTA-Turska [revidirana pravila] / EU-Turska [stara pravila - **ugljen i čelik te poljoprivreda**] / EFTA-EU [revidirana pravila] / EFTA [revidirana pravila među sobom]

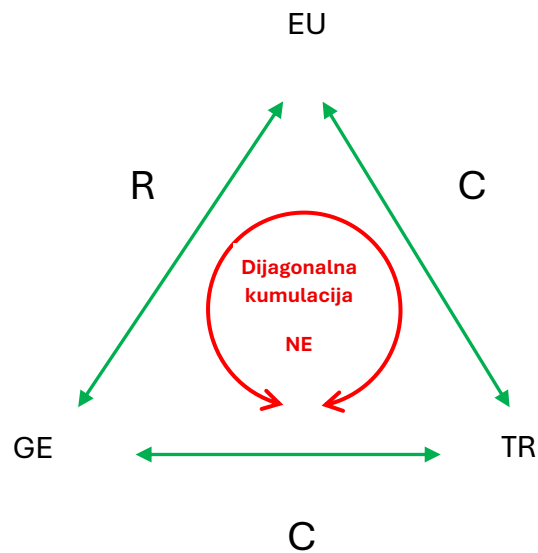
4. EU-CEFTA-Turska

CEFTA-Turska [stara pravila] / EU-Turska [stara pravila - **ugljen i čelik te poljoprivreda**] / CEFTA-EU [revidirana pravila] / CEFTA [revidirana pravila među sobom]

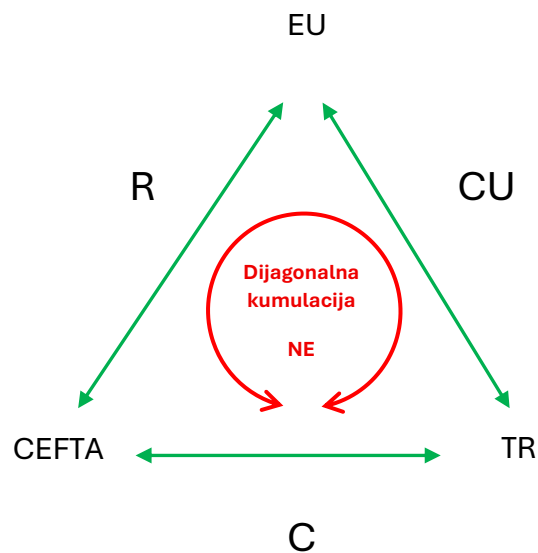
5. EU-Turska-Gruzija

EU-Turska [stara pravila - **ugljen i čelik te poljoprivreda**] / EU-Gruzija [revidirana pravila] / Turska-Gruzija [stara pravila]

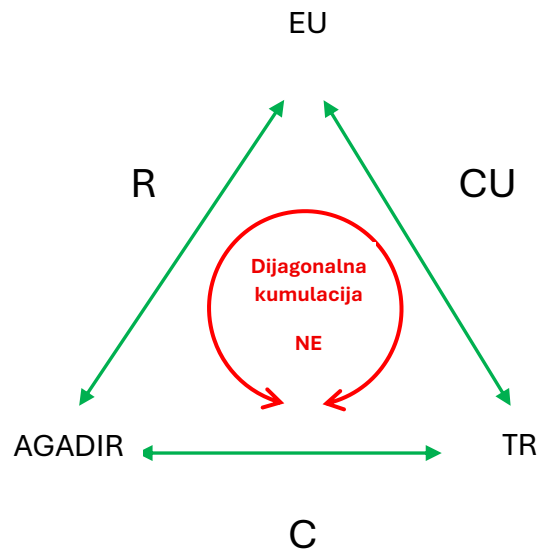
6. EU-CEFTA-Turska

EU-Turska (**proizvodi obuhvaćeni carinskom unijom EU-Turska**) / EU-CEFTA [revidirana pravila] / Turska-CEFTA [stara pravila] / CEFTA [revidirana pravila među sobom]

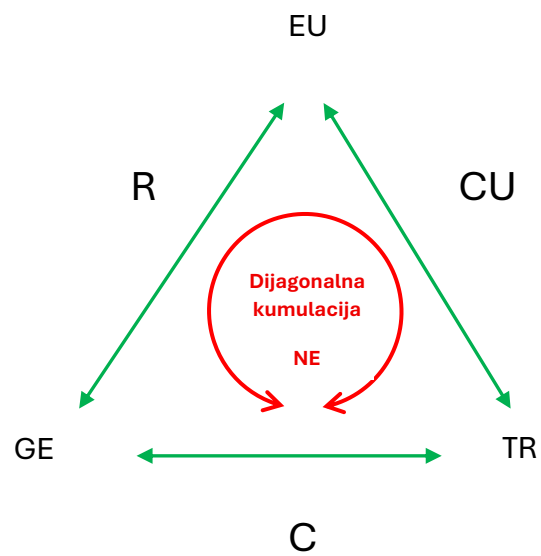
7. EU-AGADIR-Turska

EU-Turska (**proizvodi obuhvaćeni carinskom unijom EU-Turska**) / EU-AGADIR [revidirana pravila] / Turska -AGADIR [stara pravila] / AGADIR [stara pravila među sobom]

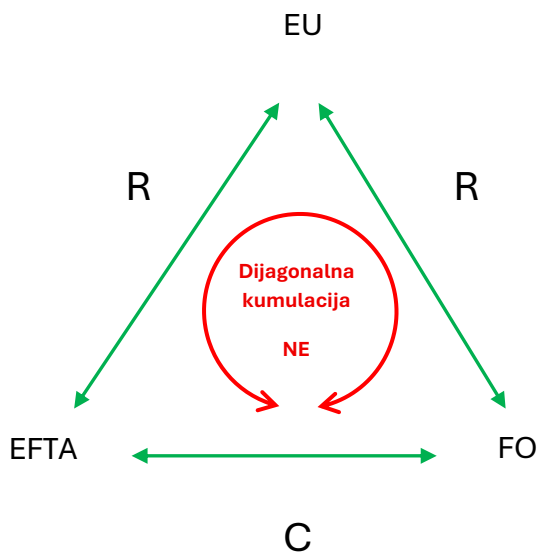
8. EU-Turska-Gruzija

EU-Turska (**proizvodi obuhvaćeni carinskom unijom EU-Turska**) / EU-Gruzija [revidirana pravila] / Turska-Gruzija [stara pravila]

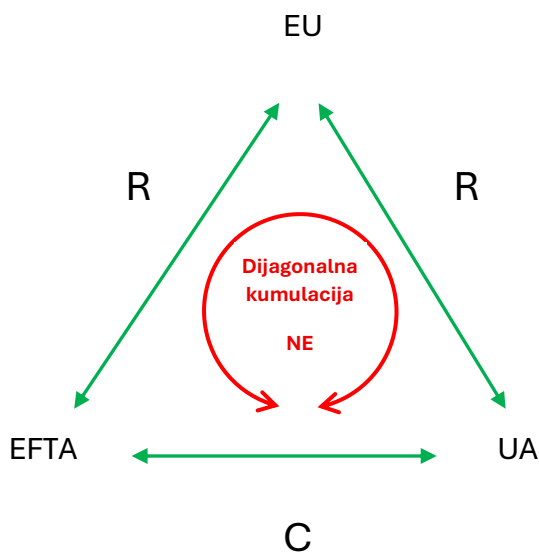
9. EU-EFTA-Farski otoci

EU-Farski Otoci [revidirana pravila] / EU-EFTA [revidirana pravila] / EFTA-Farski Otoci [stara pravila] / EFTA [revidirana pravila među sobom]

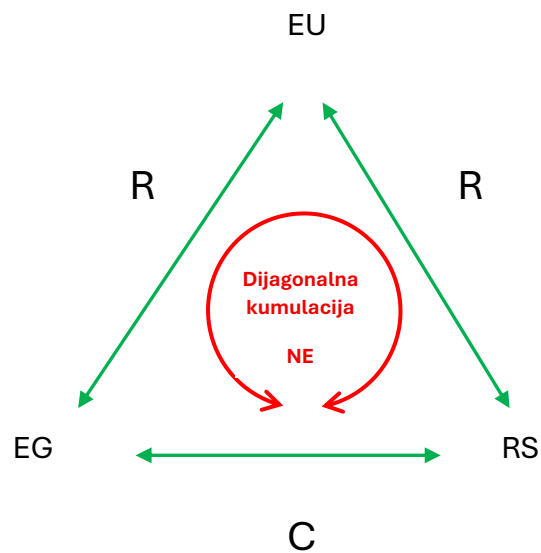
10. EU-EFTA-Ukrajina

EU-Ukrajina [revidirana pravila] / EU-EFTA [revidirana pravila] / EFTA-Ukrajina [stara pravila] / EFTA [revidirana pravila među sobom]

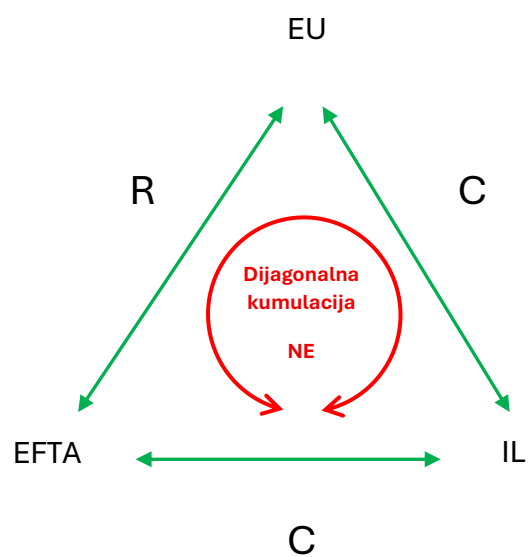
11. EU-Egipat-Srbija

EU-Srbija [revidirana pravila] / EU-Egipat [revidirana pravila] / Egipat-Srbija [stara pravila]

12. EU-EFTA-Izrael

EU-EFTA [revidirana pravila] / EU-Izrael [stara pravila] / EFTA-Izrael [stara pravila] / EFTA [revidirana pravila među sobom]

13. EU-Jordan-Izrael

EU-Jordan [revidirana pravila] / EU-Izrael [stara pravila] / Izrael-Jordan [stara pravila]

